

TREI

Secrete și sinceritate

100 de întrebări despre intimitate
de la copii și adolescenți

SIMONA NICOLAESCU

EDITORI:

Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

REDACTARE:

Laura Matei

DESIGN COPERTĂ: Andrei Gamarț

ILUSTRĂȚII INTERIOR: Rucsandra Enache

DIRECTOR PRODUȚIE:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Crenguța Rontea

CORECTURĂ:

Dușa Udrea-Boborel
Irina Mușătoiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**NICOLAESCU, SIMONA**

Secrete și sinceritate : 100 de întrebări despre intimitate de la copii și adolescenți / Simona Nicolaescu. – București : Editura Trei, 2024

Conține bibliografie
ISBN 978-606-40-2413-8

159.9

© Editura Trei, 2024
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
E-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

Cuprins

Introducere	11	
1	Ce este psihosexualitatea și de ce să le vorbim copiilor despre ea?	17
2	De la ce vârstă ar trebui să înceapă educația sexuală și ce reguli avem de urmat în discuția cu copilul?	33
Categoria de vârstă 0–2 ani		41
3	Educație sexuală la bebeluși?	43
4	Care sunt informațiile de bază pe care trebuie să le primească?	45
5	Facem sau nu facem baie împreună cu bebelușul în aceeași cadă?	48
6	De la ce vârstă îmi las copilul să se spele singur?	51
7	Cum spăl organele genitale ale copilului?	54
8	Este în regulă să-mi las copilul să-și atingă părțile intime, chiar și în public?	57
9	Ce facem cu nuditatea bebelușului? Facem baie dezbrăcați în fața lui?	59
Categoria de vârstă 3–5 ani		67
10	Ce trebuie să învețe copilul cu privire la granițele personale?	69
11	Care sunt semnalele de alarmă ce ar putea sugera comportamentul unui adult care a încălcat granițele sexuale ale copilului?	73

12	De unde am venit?	77
13	De ce suntem diferiți, fete și băieți?	79
14	De ce tata nu are păsărică? Și de ce mama n-are cocoșel?	80
15	Pe unde fac pipi și caca fetele?	81
16	Cum face un băiat pipi?	83
17	Cum ar trebui să-și ajute tatăl băiatul să facă pipi?	85
18	Câte găuri au băieții în zona intimă? Dar fetele?	87
19	Cum iese copilul, cum de nu i se rupe capul la nașterea naturală, cum de încape printr-un orificiu atât de mic?	89
20	Cum a reușit Fecioara Maria să aducă pe lume un bebeluș fără să facă sex?	91
21	Mi-am surprins copilul atingând organele genitale ale unui coleg de grădiniță, este normal?	92
22	Este normal să se masturbeze copilul meu?	94
23	Care sunt granițele pe care trebuie să le pun între copil și ceilalți?	96
24	Ce am de făcut atunci când copilul stă lipit de mine ca un îndrăgostit?	99
	Categoria de vârstă 6–9 ani	103
25	Ce este cu pata de pe cearșaf?	105
26	De ce îmi crește păr peste tot?	106
27	L-am găsit pe copil că se uită la material pornografic. Ce fac?	108
28	Ar trebui să vorbesc cu copilul meu despre diferite orientări sexuale?	112
29	Băiatul meu face glume despre organele genitale și folosește cuvinte murdare. Să-l las să facă asta?	114
30	Păsările o fac, câinii o fac... dar de ce?	116
31	Cum apare copilul?	117

32	Mi-am surprins copilul cu chiloții în jos, alături de copilul vecinilor. Ar trebui să-mi fac griji?	119
33	Băiatul meu de 7 ani este dezgustat când vede doi oameni sărutându-se. Cum să reacționez?	121
34	De ce anumiți băieți sunt mai puternici decât ceilalți, sunt mai înalți decât alții, le crește părul pe piept, la subraț și în zona pubiană, și alții se rad?	122
35	Uneori băieții se întreabă de ce sunt penisuri mai mari și mai mici?	123
36	Doi oameni de același sex se pot căsători?	124
37	Un copil poate avea doi tați sau două mame?	126
38	Sunt visele umede ceva rău?	128
39	Este masturbarea ceva grav?	129
40	De ce anumite fete se dezvoltă mai repede decât altele?	131
41	Când voi avea ciclul meu, asta înseamnă că am menstruație?	133
42	Cât de rău te simți în perioada menstruației. Este ca o boală?	136
43	Când îmi vor crește sânii și cât de mari vor fi?	138
44	De ce apar coșurile pe față sau pe corp?	139
45	Mirosuri în timpul menstruației?	141
46	Ce sunt fanteziile sexuale?	142
47	De ce unele fete au niște dungi albe pe piele?	144
48	Am impresia că spune povești gogonate despre sexualitate. Ce să fac?	146
49	Ce sunt baloanele astea ciudate (prezervativele)?	148
50	Cum îi prevenim pe copilași în legătură cu atacurile perversilor, exhibiționiștilor?	150
51	Cum îmi ajut copilul să se simtă bine în propriul corp?	153
52	Ce legătură este între stima de sine și sexualitate?	159

53	Cum îl pregătesc pe copil pentru o relație sănătoasă de cuplu?	161
54	Copilul meu a devenit foarte rușinos. Să-l las să fie așa?	164
55	Toată lumea spune te iubesc, dar ce este iubirea?	166
56	Când să ne facem griji pentru comportamentul sexual al copilului?	170
57	Câteva aspecte despre abuzul sexual	172
58	Ce este orientarea sexuală?	174
59	Ce este consimțământul?	175
Categoria de vârstă 10–14 ani		177
60	Ce facem cu părul pubian?	181
61	Când o să fiu pregătit să fac sex?	182
62	Ce spune societatea atunci când fetele își pierd virginitatea, spre deosebire de băieți?	184
Categoria de vârstă 15–18 ani		187
63	După câte întâlniri e firesc să facem sex?	195
64	Cum va fi prima mea experiență sexuală?	199
65	Ce trebuie să știe adolescentul despre bolile cu transmitere sexuală?	207
66	De ce trebuie să merg la ginecolog?	211
67	Ce este clitorisul și de ce are un rol atât de important?	215
68	Ce face ca actul sexual să fie unul grozav?	218
69	De câte ori pe lună ar trebui să fac sex când sunt într-o relație?	220
70	Ce este dorința sexuală și de ce suntem atrași de anumiți oameni?	222
71	Ce vine mai întâi: dorința sau excitația?	225

72	Care sunt fazele actului sexual și de ce este important să fie cunoscute?	228
73	Ce este orgasmul?	233
74	Orgasmul și ejacularea sunt unul și același lucru?	235
75	Masturbarea	239
76	Cum se păstrează dorința sexuală în cuplu pe o perioadă mai lungă?	243
77	Este plăcerea femeilor influențată de dimensiunea penisului?	247
78	Dacă am un iubit cu penisul foarte mare, vaginul meu va deveni larg?	250
79	Ce se întâmplă cu vaginul după ce nasc: va rămâne larg și neplăcut pentru bărbat?	251
80	Ce ar trebui să fac după contactul sexual?	253
81	Dacă fac baie în cadă cu un băiat care ejaculează, am cum să rămân însărcinată?	255
82	Mă pot dezvirgina cu vibratorul?	257
83	Cât de des ar trebui să ne spălăm vaginul și vulva?	259
84	Dacă nu ești mulțumită de organele tale sexuale, ai o probabilitate mai mică să te bucuri de sex?	262
85	Ce este punctul G?	264
86	Cum stă treaba cu bisexualitatea?	269
87	Sexul anal este normal?	273
88	Ce poți face când ești excitat, dar nu vrei să mergi mai departe cu actul sexual?	276
89	Câte tipuri de săruturi există?	278
90	Îmbrățișarea, înainte de actul sexual?	280
91	Care sunt zonele erogene?	283
92	Despre sexul oral ce putem discuta?	286
93	Cum își poate da seama un bărbat că o femeie este excitată sexual?	291

94	De ce am pierdut erecția, deși îmi place fata cu care vreau să fac sex?	293
95	Este ok să faci sex doar pentru a-ți satisface nevoile fizice?	298
96	Unde ejaculează bărbatul dacă nu folosește prezervativul și nici nu se dorește o sarcină?	304
97	E adevărat că prezervativul scade performanța bărbaților? E adevărat că pe unii îi strânge sau îi jenează?	306
98	Ce fac dacă persoana iubită îmi cere poze nud?	311
99	Este în regulă să-mi iau un job în videochat?	313
100	Cum se manifestă iubirea?	319
	Bibliografie	325

Introducere

DRAGI PĂRINȚI,

Vă invit din toată inima să ne alăturăm într-o călătorie deschisă și sinceră prin lumea complexă a copilăriei și a sexualității. Eu sunt Simona Nicolaescu, psihoterapeut și exploratoare curioasă a minții umane, și vreau să împărtășesc cu voi ceea ce am descoperit pe parcursul căutărilor și experiențelor mele.

În paginile acestei cărți, am adunat idei, experiențe și informații care sper să vă fie de ajutor atunci când vă confrunțați cu întrebările legate de sexualitatea copiilor. Împreună, putem explora cum să abordăm subiecte importante, precum: „Cum pot asigura confortul și încrederea fiicei mele adolescente față de corpul ei?” sau „Cum să discut despre relațiile romantice într-un mod deschis și sănătos?”.

Nu mă poziționez ca un expert atotștiutor, ci mai degrabă ca un partener de drum, care împărtășește ceea ce a aflat, cu speranța că vă poate fi de folos. Îmi doresc ca această carte să fie un ghid de încredere, un punct de pornire pentru discuții sincere cu fiii și fiicele noastre, într-o perioadă plină de transformări și provocări. Suntem cu toții în această călătorie și, împreună, putem descoperi cum să le oferim copiilor noștri sprijinul de care au nevoie.

Experiența mea personală, începută cu o vizită tulburătoare la ginecolog la vârsta de 18 ani, a fost un punct de cotitură în viața mea. Momentul acela, marcat de neînțelegeri și jenă, a subliniat lipsa unui dialog deschis despre sexualitate în familia mea și în societatea noastră. Îmi amintesc cum menstruația îmi venea din două în două săptămâni și dura aproape tot atât, un ciclu care părea fără sfârșit. Mi-a fost jenă să discut cu mama despre dorința de a merge la ginecolog, în special pentru că nu doream să știe despre viața mea sexuală. Primul contact cu un medic ginecolog a fost, din păcate, departe de a fi o experiență pozitivă: o vizită la un cabinet rece, cu un medic lipsit de empatie, care a transformat un moment delicat într-unul traumatizant.

Această experiență a subliniat importanța de a avea un medic ginecolog empatic și informat, care să trateze fiecare subiect cu delicatețe și să ofere răspunsuri la întrebările stresante ale tinerelor. Mi-am dat seama că nu doar consultul medical, ci și comunicarea despre aceste subiecte trebuie să fie tratate cu maximă delicatețe și înțelegere.

Am avut, de asemenea, bucuria de a explora frumusețea iubirii și a intimității în adolescență. Povestea mea cu primul iubit din liceu este una plină de romantism, surprize, săruturi furate și explorare mutuală, totul în absența penetrării, conform programului mental stabilit de familia mea: „Nu-ți începe viața sexuală înainte de 18 ani“. Această relație m-a învățat multe despre amor, atracție fizică și mentală, dăruire și pasiune. A fost o poveste de dragoste care mi-a modelat viziunea despre relațiile intime și despre momentul potrivit pentru a începe viața sexuală.

Am învățat și despre importanța planificării și comunicării înaintea primului act sexual. Amintirile acelei perioade, pline de răbdare, înțelegere și siguranță, mi-au arătat cât de importante sunt iubirea și respectul reciproc într-o relație.

În colaborarea mea cu Procter & Gamble din anii 2000, în care am învățat adolescentele să își cunoască corpul și să aibă grijă de el, am descoperit câtă nevoie aveam noi, tinerii, să ne cunoaștem pe noi, pe celălalt. În vizitele mele prin zeci de licee, am primit sute de întrebări cu privire la intimitate, întrebări la care nu aveam răspuns atunci, pentru că nici eu nu fusesem educată în această direcție.

De asemenea, din 2011 am devenit și eu mamă și am întâmpinat o sumedenie de întrebări de la copilul meu la care a fost nevoie să îmi structurez răspunsurile pentru a-i ghida pașii în lumea intimității.

În România se vorbește de foarte mulți ani despre nevoia educației sexuale. Mulți s-au opus acestei educații, considerând că informarea timpurie a copiilor despre sexualitate ar putea fi interpretată greșit ca o încurajare a activității sexuale. Însă, așa cum veți descoperi în această carte, realitatea este cu totul diferită.

Educația sexuală adaptată fiecărei etape de vârstă nu este o invitație la sex, ci o modalitate de a le oferi copiilor informațiile corecte și adecvate vârstei lor. De exemplu, pentru copiii între 3 și 6 ani, accentul trebuie pus pe învățarea cunoștințelor despre propriul corp și pe furnizarea de răspunsuri simple la întrebările lor despre originea vieții. Aceasta este o abordare sănătoasă, care îi pregătește să înțeleagă și să respecte propriul corp și pe cel al altora.

Este normal ca unii să se opună educației sexuale, având în vedere că de multe ori aceasta este concentrată mai mult pe aspecte precum bolile cu transmitere sexuală și sarcinile nedorite și prea puțin pe aspectele pozitive ale relațiilor. Această abordare unilaterală poate crea o imagine distorsionată a ceea ce ar trebui să fie educația sexuală: un dialog deschis și complet despre toate

aspectele sexualității umane, inclusiv relațiile sănătoase, respectul de sine și comunicarea.

În plus, se ridică o întrebare importantă: cine va preda această educație sexuală? Având în vedere numărul redus de specialiști în domeniu, devine o provocare să ne asigurăm că educația sexuală este oferită de persoane cu adevărat calificate și bine pregătite. Este posibil ca unii dintre cei care vor preda să fi fost influențați de convingeri sau valori impuse de propriii lor părinți, care considerau sexualitatea ca fiind ceva „necurat“ sau „rău“. Astfel unii profesori de educație sexuală ar putea avea idei preconcepute, adânc înrădăcinate în copilărie, care pot afecta obiectivitatea și deschiderea lor, ca educatori care ar trebui să ofere o educație sexuală corectă și echilibrată.

Prin cartea de față, îmi propun să aduc o contribuție pozitivă la acest dialog, oferindu-le părinților un ghid care să-i ajute să navigheze prin ape adesea turburi. Scopul este de a echilibra conversația despre educația sexuală, punând un accent egal pe importanța relațiilor sănătoase, comunicării deschise și înțelegerii corpului și a sexualității umane într-un mod respectuos și informat.

În paginile acestei cărți, veți găsi un ghid detaliat despre cum să abordați subiectele de educație sexuală cu copiii adaptând informațiile la vârsta și nivelul de înțelegere al fiecăruia. Această abordare echilibrată și informată este esențială pentru a construi o bază solidă de cunoștințe și de valori, care să-i ghideze pe copiii noștri într-o lume complexă și în continuă schimbare.

Această carte nu este doar un ghid practic, ci și o sursă de inspirație pentru a schimba mentalități și pentru a crea o cultură a înțelegerii și comunicării în familie. Vom explora împreună cum să depășim stigmatizarea legată de sexualitate și cum să începem conversații sincere și deschise cu copiii noștri. Vă veți simți pregătiți să-i ghidați pe copii în această călătorie importantă

de descoperire a sexualității lor, înțelegând că educația sexuală este mult mai mult decât transmiterea de fapte tehnice; este o oportunitate de a construi relații de încredere și de a dezvolta înțelegerea profundă a sexualității umane în rândul tinerilor.

Prin cele 100 de întrebări-cheie, organizate în capitole adaptate categoriilor de vârstă, cartea oferă răspunsuri și sfaturi pentru a discuta deschis și înțelept despre sexualitate cu cei mici. Sexualitatea, explorată aici dintr-o perspectivă largă, include și discuții despre respectul de sine, relații sănătoase și imaginea corporală pozitivă.

Această carte s-a născut din dorința de a oferi un punct de sprijin părinților care își doresc să vorbească deschis cu copiii lor despre sexualitate, într-un mod sănătos și echilibrat. Nu pretinde să fie un manual de instrucțiuni definitive, ci mai degrabă un partener de drum, plin de reflecții și idei bazate pe experiențe reale și valori autentice.

Cred că, împreună, putem transforma acest subiect, adesea considerat tabu, într-o conversație deschisă și constructivă, importantă pentru bunăstarea emoțională și fizică a copiilor noștri. Vă invit să explorăm împreună noi modalități de comunicare și înțelegere între părinți și copii, într-un domeniu esențial pentru dezvoltarea lor armonioasă.

Această carte este o invitație la discuții purtate cu grijă, cu iubire, cu respect și responsabilitate, în speranța că veți găsi aici inspirația și sprijinul de care aveți nevoie.

Dedic volumul de față celor care mi-au modelat trecutul, îmi înfrumusețează prezentul și îmi inspiră viitorul: fiului meu minunat, mamei mele pline de blândețe și tatălui meu cu spirit aventurier.

Simona Nicolaescu, psihoterapeut

1

Ce este psihosexualitatea și de ce să le vorbim copiilor despre ea?

Psihosexualitatea este un termen utilizat pentru a descrie interacțiunea dintre aspectele psihice, mentale și sexuale ale unei persoane. Acest concept se bazează pe ideea că sexualitatea este strâns legată de dezvoltarea și de funcționarea psihică a individului.

Este un termen care descrie cum se leagă lumea minții, a sentimentelor și a sexualității unei persoane. Freud a spus că sexualitatea noastră e strâns conectată cu modul în care ne dezvoltăm și funcționăm psihic.

Conform teoriei lui Freud, personalitatea și comportamentul nostru sexual de adulți sunt influențate de modul în care am gestionat conflictele și experiențele din copilărie. Dacă ai avut vreo întâmplare mai ciudată într-o fază de dezvoltare, asta poate da o direcție neașteptată vieții sexuale și personalității tale. Acesta a identificat diferite etape ale dezvoltării sexuale, cu tot felul de schimbări în dorințe și interese sexuale de-a lungul copilăriei.

Psihosexualitatea, ca temă, a fost introdusă și dezvoltată de către Sigmund Freud, fondatorul psihanalizei. Freud susținea că dezvoltarea umană are o componentă sexuală puternică, ale

cărei rădăcini se află în copilărie. Conform teoriilor lui, dezvoltarea psihosexuală a individului este un proces complex, în care dorințele și căutarea plăcerii joacă un rol fundamental. Freud a introdus conceptul de „libido“ pentru a descrie energia psihică orientată către plăcere, care se leagă de diversele zone erogene ale corpului nostru pe parcursul diferitelor etape ale dezvoltării psihosexuale. Aceste zone erogene — gura, anusul și organele genitale — devin centrul experiențelor plăcute în cadrul celor cinci stadii descrise de Freud.

Când Freud vorbește despre viața sexuală, se referă la o gamă largă de activități care generează plăcere, nu doar la actul sexual în sensul său restrâns. În copilărie, aceste manifestări sunt expresia neîngrădită a curiozității și a explorării: suptul, masturbarea, dorința spontană de a-și expune corpul și de a observa corpul altora, precum și comportamente legate de excreție și retenție, cum ar fi controlul sfincterian, sau acțiuni precum legănatul și mușcatul. Aceste comportamente, din perspectiva lui Freud, sunt expresii naturale ale dezvoltării și explorării umane, subliniind importanța recunoașterii și înțelegerii acestora în cadrul dezvoltării psihosexuale sănătoase.

El a identificat diferite stadii ale dezvoltării psihosexuale, care implică schimbări în dorințele și interesele sexuale ale copilului:

STADIUL ORAL (0-1 AN)

Sigmund Freud a identificat stadiul oral ca fiind prima fază din dezvoltarea psihosexuală a individului, desfășurându-se aproximativ în primul an de viață. În această perioadă, plăcerea este căutată cu ajutorul gurii, prin supt și mâncat, deoarece gura este zona erogenă primară.

Problemele ce apar în această etapă pot duce la comportamente strâns legate de oralitate în viața de adult, cum ar fi fumatul excesiv sau mâncatul compulsiv.

Iată câteva exemple de manifestări la adulți ale conflictelor nerezolvate în stadiul oral:

1. Dependența: Freud a asociat stadiul oral cu dezvoltarea ulterioară a dependenței. Adulții care nu au depășit corespunzător acest stadiu pot deveni excesiv de dependenți de alții, pentru suport emoțional sau fizic.
2. Comportamente din gama „fixațiilor orale”: acestea pot include fumatul, mâncatul excesiv, rosul unghiilor sau consumul compulsiv de alcool și sunt văzute ca încercări de a satisface nevoile nerezolvate din stadiul oral.
3. Pesimism sau optimism excesiv: Freud a sugerat că o fixație la stadiul oral poate duce la dezvoltarea unui caracter excesiv de optimist (asociat cu satisfacția orală reușită) sau excesiv de pesimist și sarcastic (asociat cu frustrarea orală).
4. Probleme legate de încredere și siguranță: dificultățile în a stabili și menține relații de încredere pot fi, de asemenea, legate de experiențele timpurii din stadiul oral. Problemele de atașament și încredere pot fi rezultatul unor nevoi nesatisfăcute sau al unei satisfacții neconstante în perioada orală.

Să luăm cazul unei persoane, Ion, care a experimentat o fixație la stadiul oral. În copilărie, Ion ar fi putut fie să primească prea multă stimulare orală (de exemplu, prin hrănire excesivă), fie să fie frustrat în nevoile sale orale (de exemplu, prin înțârcare prematură sau neglijare). Această fixație ar putea influența dezvoltarea sexualității lui Ion în mai multe moduri.

În viața adultă, Ion ar putea manifesta o preponderență a plăcerii orale, care s-ar putea traduce printr-o predilecție pentru

săruturi, sex oral sau chiar un interes exagerat pentru fumat, mâncat excesiv sau vorbit excesiv, ca forme de căutare a plăcerii orale. Din punct de vedere sexual, acest lucru ar putea însemna că Ion găsește o satisfacție deosebită în activitățile care implică zona orală, având posibil o preferință marcantă pentru acestea în detrimentul altor forme de exprimare sexuală.

Pe de altă parte, dacă experiențele orale timpurii ale lui Ion au fost asociate cu anxietate, vinovăție sau alte emoții negative, el ar putea avea dificultăți în a se bucura de intimitatea contactului oral, fie că este vorba despre săruturi sau despre sex oral, ceea ce ar putea conduce la conflicte în relațiile intime. Ion ar putea simți, de asemenea, o anumită reticență sau jenă în a discuta despre sau a explora aceste aspecte ale sexualității sale, ceea ce ar putea limita exprimarea sexuală și satisfacția în relațiile sale.

STADIUL ANAL (1-3 ANI)

În stadiul anal al dezvoltării psihosexuale, conform lui Freud, focalizarea plăcerii se mută către anus și procesele de eliminare. Acest stadiu are loc între aproximativ 18 luni și 3 ani și este strâns legat de experiența copilului în ce privește antrenamentul pentru folosirea oliței. Freud a susținut că modul în care părinții gestionează antrenamentul pentru oliță poate avea un impact semnificativ asupra personalității copilului, pe măsură ce acesta crește.

Problemele sau conflictele nerezolvate din stadiul anal pot duce la două tipuri de trăsături de personalitate în viața adultă, descrise de Freud ca fiind „anal-retentive“ și „anal-expulzive“:

1. Personalitatea anal-retentivă: aceasta se poate dezvolta în urma unui antrenament strict pentru folosirea oliței,